

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 7/2009 vp

Hallituksen esitys verotililaiksi sekä laeiksi eräiden verolakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 5 päivänä helmikuuta 2009 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen verotililaiksi sekä laeiksi eräiden verolakien muuttamisesta (HE 221/2008 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Jukka Vanhanen ja ylitarkastaja Marja Niiranen, valtiovarainministeriö
- tarkastaja Timo Salomaa, Kansaneläkelaitos Kela
- johtaja Reijo Virtanen, Tullihallitus
- pääjohtaja Mirjami Laitinen, ylitarkastaja Sirpa Aarniolehto-Kotilainen, ylitarkastaja Paula Javanainen-Lehto ja ylitarkastaja Eija Lönnroth, Verohallitus
- maksuliikennepäällikkö Keijo Kettunen ja rahoituspäällikkö Mika Tasa, Valtiokonttori
- veroasiantuntija Virpi Pasanen, Elinkeinoelämän keskusliitto
- hallituksen puheenjohtaja Färid Ainetdin, Esport Center

- verolakimies Jouko Jormalainen, Finanssialan Keskusliitto
- varatoimitusjohtaja Pauli K Mattila, Keskuskauppakamari
- kirkkoneuvos Pirjo Pihlaja, Kirkkohallitus
- toimitusjohtaja Jorma Lundén, Lämpötekniinen toimisto Calor Oy
- johtaja Timo Sipilä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- agrologi Martti Kauppi, MK-Maatalouden tili&veropalvelu Martti Kauppi
- Partner, Indirect Tax Services Juha Laitinen, PricewaterhouseCoopers Oy edustaen KHT-yhdistys ry:tä
- verotuksen erityisasiantuntija Henrik Rainio, Suomen Kuntaliitto
- veroasiantuntija Satu Grekin, Suomen Yrittäjät ry
- hallituksen jäsen Leena Romppainen, Suomen Veroasiantuntijat ry
- asiantuntija Markku Ojala, Taloushallinto-liitto
- lakiasiain johtaja Vesa Korpela, Veronmaksajain Keskusliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Suomen ortodoksinen kirkollishallitus
- Suomen Yrittäjät ry
- työ- ja elinkeinoministeriö
- valtiovarainministeriö
- Verohallitus.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi verojen maksamista, ilmoittamista ja palauttamista koskeva verotililaki. Muuhun verolainsäädäntöön tehtäisiin ehdotetun lain edellyttämät muutokset. Verotilijärjestelmään on tarkoitus siirtyä vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa menettelyn piiriin siirrettäisiin oma-aloitteisesti maksettavat verot. Seuraavassa vaiheessa menettelyn piiriin ja lain soveltamisalaan siirtyisivät myös muut Verohallinnon kantamat verot. Myöhemmin verotilijärjestelmän piirissä olisi myös perintämenettely.

Verohallinto ylläpitäisi verotilijärjestelmää, joka koostuisi verovelvolliskohtaisista veroteleistä. Verotilille koottaisiin verotililain soveltamisalaan kuuluvien oma-aloitteisten verojen ilmoitus- ja maksutiedot sekä muut verotuksen toimittamiseen ja verojen perintään tarvittavat tiedot.

Lain soveltamisalaan kuuluvat verot ilmoitettaisiin kausiveroilmoituksella, jolta tiedot tarvittavien viranomaistoimien jälkeen siirrettäisiin verotilille.

Verolajikohtaiset ilmoittamisajankohdat yhtenäistettäisiin siten, että ilmoitusten tulisi olla perillä Verohallinnossa viimeistään yleisenä eräpäivänä eli kuukauden 12 päivänä.

Ilmoituksen myöhästymisen perusteella määrättäisiin viivästyneenä ilmoitetulle määrälle 20 prosentin vuotuisen korkokannan mukaan laskettava, enintään 15 000 euron ja vähintään 5 euron suuruinen myöhästymismaksu.

Verot olisi maksettava yleiseen eräpäivään mennessä kohdekaudelta, josta säädettäisiin asianomaisissa verolaeissa.

Maksetut määrät merkittäisiin verotilille ja käytettäisiin verotilillä olevien erääntyneiden verojen suorituksiksi verotililaissa säädettyssä järjestyksessä. Verovelvollinen ei voisi kohdentaa maksuaan tietyn veroerän suorituksiksi.

Verotilillä käsiteltäisiin verojen ja maksusuoritusten lisäksi myös verojen palautukset, hyvityskorot ja muut verovelvollisen hyväksi luettavat erät, jotka kirjattaisiin verotilille ja käytettäisiin erääntyneiden verojen suorituksiksi.

Samoin verotilillä käsiteltäisiin erilaiset veron laiminlyönneistä aiheutuvat seuraamukset ja verotililain nojalla maksettavat määrät.

Verokaudelta vähentämättä jäänyt arvonlisävero palautettaisiin kaikille verovelvollisille jo tilikauden aikana kunkin verokauden yhteydessä. Palautuksen saaminen ei enää edellyttäisi erillisen hakemuksen tekemistä, vaan sitä koskevat tiedot ilmoitettaisiin kausiveroilmoituksella. Vähentämättä jäänyt määrä merkittäisiin verotilille ja palautettaisiin verotilimenettelyssä verovelvolliselle tai käytettäisiin verotilin velvoitteiden suorituksiksi.

Suorittamatta jääneistä veroista huomautettaisiin tiliotteella. Jos maksamatta jääneitä määriä ei huomautuksen jälkeenkään maksettaisi, ne poistettaisiin verotililtä ja siirrettäisiin perittäviksi. Tiliotteelle merkityt määrät olisivat suoraan ulosottokelpoisia. Perintään sovellettaisiin veronkantolakia sekä muita verojen perintää koskevia säännöksiä.

Verojen suorituksiksi käytetyt määrät ylittävä osa hyväksi luettavista määristä palautettaisiin verovelvolliselle viivytyksettä, verovelvollisen suorittamat maksut kuitenkin vain siinä tapauksessa, että maksu on tehty aiheetta tai erehdyksessä.

Maksamatta olevista veroista perittäisiin nykyisin perittävän verolisäyksen ja viivekoron sijasta viivästyskorkoa veron eräpäivästä sen suorituspäivään. Verotilillä oleville veronpalautuksille, joita ei ole käytetty verojen suorituksiksi, maksettaisiin palautuskoron sijasta hyvityskorkoa. Korkoa maksettaisiin nykyisestä poiketen myös ennen veron eräpäivää tehdyille maksuille maksupäivästä lukien.

Verovelvollisille toimitettaisiin kuukausittain verotiliote, josta ilmenisivät tiliotejakson tilitapahtumat, tilin saldo täsmäytyspäivänä ja muut tarvittavat tiedot.

Verotililain soveltamisalaan kuuluviin aineellisiin verolakeihin tehtäisiin verotilimenettelyä edellyttämät muutokset, jotka myös yhtenäistäisivät nykyisiä veronkanto- ja ilmoittamismenettelyjä. Muutettaviksi tulisivat arvonlisä-

verolaki, ennakoperintälaki, arpajaisverolaki, rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annettu laki, eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annettu laki, työnantajan sosiaaliturvamaksusta annettu laki ja korkotulon lähdeverosta annettu laki. Lisäksi veronkantalakiin, veronlisäyksestä ja viivekorosta annettuun lakiin, verontilityslakiin ja verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettuun lakiin tehtäisiin verotilimenettelyn edellyttämät muutokset.

Verontilityslakia muutettaisiin lisäksi siten, että lakiin lisättäisiin säännökset takuutilitysmenettelystä, joka turvaisi veronsaajien aseman poikkeustilanteissa. Jos ennakonpidätysten ja työnantajan sosiaaliturvamaksun suorituksiksi verovelvollisten verotileillä kertymisjakson aikana käytetyt määrät ovat yhteensä vähemmän kuin 90 prosenttia vastaavalle kuukaudelle kertyväksi arvioidusta työnantajasuoritusten vähimmäismäärästä, erotus tilitettäisiin takuutilityksenä. Kuukausikohtaiset vähimmäismäärät vahvistettaisiin vuosittain etukäteen siten,

että ne mahdollisimman tarkoin vastaisivat oikeaa tilitettävää määrää. Lisäksi lakiin otettaisiin verotilimenettelyn piiriin kuuluvien verolajien osalta säännökset kertymisjaksosta ja tilitysajankohdasta.

Pienyritykset voisivat nykyisestä poiketen ilmoittaa ja maksaa osan verotilijärjestelmän soveltamisalaan kuuluvista veroista kalenterivuosittain tai neljänneskalenterivuosittain. Ilmoitus- ja maksuvelvollinen, jonka kalenterivuoden liikevaihto on enintään 50 000 euroa, voisi soveltaa neljänneskalenterivuosimenettelyä yhtenäisesti verotilimenettelyn piiriin kuuluviin veroihin lukuun ottamatta vakuutusmaksuveroa ja arpajaisveroa. Verovelvollinen, jonka kalenterivuoden liikevaihto on enintään 25 000 euroa, voisi ilmoittaa ja maksaa arvonlisäveron kerralla koko kalenterivuoden osalta.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Lakeja sovellettaisiin pääsääntöisesti 1 päivänä tammikuuta 2010 tai sen jälkeen päättyvien kohdekausien verojen ilmoittamisessa ja maksamisessa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muutettuna.

Yleistä

Hallituksen esitys sisältää ehdotuksen uudeksi verotililain ja siihen liittyviksi muutoksiksi verotililain soveltamisalaan kuuluviin lakeihin. Se on ensimmäinen osa laajaa hanketta, jonka tarkoituksena on saada vaiheittain kaikki Verohallinnon kantamat verot ja lopuksi myös perintämenettely yhtenäisen, *verovelvolliskohtaiseen verotiliin* perustuvan järjestelmän piiriin.

Hankkeen tarkoituksena on edistää asiakas-kohtaista toimintatapaa ja sen myötä asiakaspalvelua Verohallinnon strategisten tavoitteiden mukaisesti. Menettelytapojen muutos on lisäksi edellytys sille, että työn tuottavuutta voidaan parantaa näiltä osin Verohallinnossa. Esitykses-

sä on todettu, ettei merkittäviä hallinnollisia säästöjä ole saatavissa muuttamatta veronkannon ja ilmoitusvalvonnan peruseriaatteita niin, että maksutapahtumien ja veroilmoitusten määrää voidaan vähentää nykyisestä.

Nyt käsiteltävänä oleva ensimmäinen vaihe koskee eräin poikkeuksin Verohallinnon kantamia oma-aloitteisia veroja. Muutosten on tarkoitus tulla voimaan ensi vuoden alusta. Toinen vaihe käynnistettäneen Verohallinnossa vuonna 2012. Sen on tarkoitus kattaa muut Verohallinnon kantamat verot, kuten tuloveron ennakot ja jäännösverot, kiinteistövero sekä perintö- ja lahjavero. Kolmas, perintää koskeva sääntely siirtyy siitä muutaman vuoden päähän. Vaiheittaisella etenemistavalla halutaan turvata hankkeen hallittavuus ja varmistaa kehitystyöhön riittävän henkilöstön saanti.

Verotilihanke on siis laaja, ajan myötä kaikkia verovelvollisia koskeva ja lopputulokseltaan

nykyistä huomattavasti yksinkertaisempi ja joustavampi tapa hallinnoida verojen maksua ja palautuksia ja saada niistä verovelvolliskohtaista tietoa.

Järjestelmän aikaansaamaksi työn säästökseen on arvioitu yksin Verohallinnossa uudistuksen viime vaiheessa 180 henkilötyövuotta eli noin kolme prosenttia Verohallinnon henkilötyövuosien yhteismäärästä. Huomattava osa työn säästöstä saavutettaisiin jo hankkeen ensimmäisessä vaiheessa. Yksinkertaistuvat ja yhdenmukaistuvat menettelytavat toisivat merkittäviä etuja myös verovelvollisille, kun eri verot voitaisiin ilmoittaa ja maksaa jatkossa samalla menettelyllä yhdellä kertaa.

Verotililakia koskevat muutosesitykset

Hallituksen esitys sisältää ehdotukset verotililain piiriin ensi vaiheessa otettavien oma-aloitteisten verojen ilmoittamisesta, maksamisesta ja palauttamisesta. Säännökset olisivat kaikille lain soveltamispiiriin kuuluville verolajeille edellä todetuin tavoin *yhteisiä menettelysäännöksiä*. Tältä osin siirryttäisiin siis nykyisestä eri verolajeja koskevasta erillissäätelystä yhteen, keskitettyyn menettelyyn, joka perustuisi verovelvolliskohtaisiin verotileihin, eräänlaiseen asiakasreskontraan.

Kaikki lain soveltamisalaan kuuluvat verot ilmoitettaisiin yhdellä *kausiveroilmoituksella* kohdekuulta koskevana yleisenä eräpäivänä, joka olisi aina kuukauden 12. päivä. — Kohdekuudella tarkoitetaan ajanjaksoa, jolta oma-aloitteinen vero on ilmoitettava ja maksettava asianomaisten verolakien mukaan. — Verovelvollisen olisi maksettava viimeistään tällöin määrä, joka tarvitaan erääntyvien velvoitteiden suoritukseksi.

Verot voitaisiin maksaa yhdessä erässä. Maksu perustuisi ainoastaan *verovelvolliskohtaiseen viitenumeroon*, eikä verovelvollinen voisi enää kohdentaa maksua jonkin tietyn veron suoritukseksi. Hyvitykset käytettäisiin velvoitteiden suoritukseksi laissa säädettävässä järjestyksessä. Käyttämättä oleville hyvityksille laskettaisiin päiväkohtaista *hyvityskorkoa* ja suorittamatta oleville velvoitteille *viivästyskorkoa*.

Verotili täsmäytettäisiin kuukausittain, ja verovelvolliselle toimitettaisiin sen perusteella *verotiliote*. Verovelvolliset voisivat tarkistaa tiliasemansa aina myös verkkopalvelun kautta.

Verotiliotteesta ilmenisivät verotilin tilitapahtumat ja täsmäytyspäivän saldo, suorittamatta jääneet velvoitteet ja sekä käyttämättä olevat hyvitykset. Mahdolliset suoritepuutteet poistettaisiin vielä tässä hankkeen ensimmäisessä vaiheessa maksukehoitusmenettelyn jälkeen verotililtä ja siirrettäisiin perintään.

Verotilijärjestelmä ei vaikuttaisi juurikaan veronsaajatilityksiin. Tilitettävä määrä itsessään perustuisi verotililtä saataviin tietoihin, mutta määrät tilitettäisiin ja maksettaisiin veronsaajille nykyiseen tapaan kunkin kuukauden 28 päivänä. Esityksessä on arvioitu, ettei ehdotuksilla ole mainittavaa vaikutusta tilitettävien verojen kertymäsuhteisiin eikä veronsaajien jako-osuuksiin.

Koska veronsaajatilitykset perustuvat yksinomaan kausiveroilmoituksilta saataviin tietoihin, ilmoitusvelvollisuutta esitetään tehostettavaksi uudella *myöhästymismaksulla*. Maksua perittäisiin myöhässä ilmoitetulle maksettavan veron määrälle, ja se korvaisi osaksi nykyisin vastaavissa tilanteissa perittävän veronkorotuksen. Myöhästymismaksu määräytyisi 20 prosentin vuotuisen korkokannan mukaan ilmoituksen määräpäivästä sen antamispäivään. Maksun vähimmäismäärä olisi verolajia kohden 5 euroa ja enimmäismäärä 15 000 euroa, enintään kuitenkin myöhässä ilmoitetun veron määrä.

Esityksessä on otettu huomioon myös pienimpien yritysten asema: käyttöön otettaisiin neljänneskalenterivuoden tai kalenterivuoden pituiset ilmoitus- ja maksujaksot. Niitä voisivat käyttää eräin tarkennuksin yritykset, joiden kalenterivuoden liikevaihto tai sitä vastaava tuotto on enintään 50 000 tai 25 000 euroa. Pidennetyt ilmoitus- ja maksukauden soveltaminen olisi kuitenkin vapaaehtoista. Tehty valinta sitoisi yritystä aina kolme vuotta.

Yleisarvio

Valiokunta pitää verotilihanketta kokonaisuudessaan merkittävänä laadullisena askeleena

kohti asiakaslähtöistä, modernia ja joustavaa asianhallintaa, joka palvelee kaikkia osapuolia. Myös nyt käsittelyssä oleva ensimmäinen vaihe sisältää järjestelmän kannalta olennaisen kivijalan ja on siinä mielessä koko hanketta ajatellen ratkaisevan tärkeä. Tällä on valiokunnan mielestä merkitystä, kun esitykseen kohdistuvia — jäljempänä tarkemmin käsiteltäviä — muutostarpeita arvioidaan.

Hallituksen esitykseen sisältyvät ehdotukset yksinkertaistavat verovelvollisten hallinnollisten velvoitteiden hoitoa ja vähentävät merkittävästi Verohallinnon ilmoitus- ja maksutapahumiin liittyvää työtä. Yhtenäinen ilmoittamis- ja maksamismenettely luo myös edellytyksiä kehittää edelleen tietojärjestelmiä ja sähköisiä palveluita. Merkittävää on myös se, että verotili antaa reaaliaikaisen kokonaiskuvan verovelvollisen maksuasemasta. Tämä tieto palvelisi monin tavoin niin verovelvollis- kuin viranomaistahoa.

Uudistus merkitsee myös sitä, että nykyisestä arvonlisäveron ennakkopalautusten ja tilikausipalautusten hakemusmenettelystä voidaan luopua. Palautukseen oikeuttavan arvonlisäveron määrää ei siis vyörytetäisi enää nykyiseen tapaan seuraavalle kaudelle, vaan verovelvollinen voisi ottaa sen huomioon jo veroja maksaessaan. Verovelvollinen saisi siten verokaudelta vähentämättä jääneen arvonlisäveron yleensä hyväkseen nykyistä aikaisemmin. — Hallituksen esityksessä on lisäksi arvioitu, että nykyisin ennakkopalautusten piirissä olevat saisivat palautuksen hyväkseen yleensä yhtä nopeasti kuin nyt.

Myönteisiä muutoksia ovat myös yhtenäistetyt ja selkeät korkoseuraamukset sekä pienille yrityksille avautuva mahdollisuus siirtyä halutessaan nykyistä pidempiin ilmoitus- ja maksujaksoihin. Ne selkeyttävät nykytilaa ja keventävät yritysten hallinnollisten velvoitteiden hoitoa. Pidennetyt jaksot antavat myös joustoa velvoitteiden maksuun.

Esitykseen on suhtauduttu valiokunnan asiantuntijakuulemisessa yleisesti sangen myönteisesti. Uudistus on odotettu, ja sen katsotaan täyt-

tävän hankkeelle tässä vaiheessa asetetut tavoitteet.

Asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty kuitenkin huomiota eräisiin yksittäisiin kysymyksiin, joihin on esitetty muutoksia. Huomautukset koskevat myöhästymismaksun tasoa, mahdollisuutta eriyttää ilmoitus- ja maksupäivä toisistaan sekä alkutuottajien vuosi-ilmoituksen antamisajankohtaa. Valiokunta käsittelee näitä kysymyksiä erikseen seuraavassa.

Valiokunta esittää lisäksi säännöksiin eräitä teknisiä tarkennuksia. Niitä on perusteltu tarkemmin yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Myöhästymismaksu

Myöhästymismaksua on pidetty verovelvollistaholla yleisesti liian ankarana ja virheen omaloitteiseen oikaisemiseen vähän kannustavana. Huomiota on kiinnitetty myös siihen, ettei laiminlyönnin moitittavuutta oteta millään tavoin huomioon, vaan maksu määräytyy samoin perusteiden myöhästymisen syystä riippumatta. Lisäksi on huomautettu siitä, että myöhästymismaksu määrätään myös silloin, kun verot on maksettu ajallaan mutta ilmoitustiedot annettu myöhässä.

Valiokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, ettei muutokseen ole aihetta:

Oleennaista on ensinnäkin erottaa myöhästymismaksu maksun laiminlyönnistä aiheutuvista koronluonteisista viivästysseuraamuksista. Niiden tarkoitus on eri, kuten nykyisin.

Myöhästymismaksun tarkoituksena on edellä todetu tavoin varmistaa, että kausiveroilmoitukset ja niillä olevat tiedot annetaan ajallaan. Maksua ei voida kohdentaa verotilijärjestelmässä tietyn veron suoritukseksi ilman kausiveroilmoituksilta saatavaa tietoa verovelvollisen maksuvelvoitteista. Tiedot tarvitaan siis verotilijärjestelmän mukaisia toimenpiteitä ja oikeamääräisiä veronsaajatilityksiä varten. Oikea-aikaisuus ja tietojen oikeellisuus vähentävät myös turhaa edestakaista rahaliikennettä ja keventävät siihen liittyviä korkoseuraamuksia.

Myöhästymismaksu korvaisi jatkossa monin paikoin vastaavassa tilanteessa nykyisin määrätävän veronkorotuksen. Se olisi kuitenkin veronkorotusta läpinäkyvämpi, tasapuolisempi ja

ennakoitavampi, kun sen taso on ennalta määrätty eikä sen määrittämiseen liity erityistä harkintaa. Tämän ovat todenneet myös valiokunnan kuulemat asiantuntijat.

Myöhästymismaksu johtaisi myös useissa tapauksissa nykyistä veronkorotuskäytäntöä lievämpään seuraamukseen. Näin on erityisesti silloin, kun myöhästyminen on lyhytaikainen tai kun oma-aloitteinen korjaus tehdään nopeasti, kuten nykyisin on pääosin laita. Maksun laiminlyönnin vuoksi ei perittäisi lainkaan myöhästymismaksua. Esityksessä on sen vuoksi arvioitu, että valtion tulot pienenevät muutoksen myötä noin 20 milj. euroa vuodessa.

Myöhästymismaksun tasoon on ratkaisevimmin vaikuttanut puolestaan se, että suuri osa nykyisistä ilmoituksista annetaan edelleen myöhässä; kuten esityksen perusteluista käy ilmi, esimerkiksi vuonna 2006 keskimäärin 40 prosenttia arvonlisäveron ja 25 prosenttia työnantajasuoritusten valvontailmoituksista annettiin myöhässä. Tähän halutaan nyt parannusta. Jos myöhästymismaksun tasoa lasketaan esitetyistä, toivottu tehoste menettää merkitystään.

Valiokunta ei pidä saamansa tiedon perusteella ongelmallisena myöskään pitkän ajan kuluttua annettavia korjausilmoituksia. Tällaiset tapaukset ovat Verohallinnon selvityksen perusteella lopulta poikkeuksia, eikä niihin liity tyyppillisesti suuria maksuja. Mahdolliset erityistilanteet voidaan hoitaa vastedes myöhästymismaksuun liittyvän huojennusmenettelyn avulla. Olennaista on, että huojennus myönnetään, kun siihen on aihetta. Soveltamiskäytännön tulee tältä osin vastata tarkoitettua.

Myöhästymismaksun arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös se, että laissa säilyy edelleen mahdollisuus määrätä veronkorotus. Sitä voitaisiin siis soveltaa edelleen esimerkiksi maksuunpano- ja tarkastustilanteissa. Oma-aloitteisilla oikaisuilla vältetään siis myös myöhästymismaksua korkeamman veronkorotuksen riski.

Yleinen eräpäivä

Osa asiantuntijoista on kiinnittänyt huomiota niihin vaikeuksiin, joita yksi yleinen eräpäivä saattaa aiheuttaa erityisesti pk-yrityksille. Yhtenä vaihtoehtona on pidetty sitä, että ilmoitus- ja maksupäivä eriytetään toisistaan. Tarvittavat tiedot voitaisiin antaa silloin kausiveroilmoituksella kuukauden 12. päivänä, mutta varsinainen maksu tapahtuisi tämän jälkeen, kuun puolivälissä. Tämä vastaisi ehdotettua paremmin yritysten maksuvalmiutta.

Asiantuntijakuulemisessa ehdotettua vaihtoehtoa on selvitelty erikseen asian valiokuntakäsittelyn aikana. Lopputulema on kuitenkin se, ettei ilmoitustietoja ja maksusuorituksia voida eriyttää eri päiville. Tämä johtuu ennen muuta siitä kireästä aikataulusta, joka Verohallinnolla on käytettävissä veronsaajatilityksiin, kun nykyinen tilitysnopeus ja -varmuus halutaan säilyttää myös vastedes. Valittu eräpäivä on jo itsessään kireä, mikä johtuu osin siitä, että työnantajasuorituksia koskevat tiedot saadaan jatkossa kaksi päivää nykyistä myöhemmin. Nämä suoritukset otetaan kuitenkin huomioon veronsaajatilityksissä nykyiseen tapaan jo maksukuukaudelta.

Jos maksupäivää myöhennetään vaikkapa vain päivällä kaavaillusta, tilitettävää kertymää ei voitaisi muodostaa todennäköisesti usein kyseisenä kuukautena maksettujen maksujen perusteella. Tämä hidastaisi tilitysnopeutta ja aiheuttaisi todennäköisesti kuukausittain tilitettävien määrien ennakoimattomia heilahteluja. Tilitysten onnistuminen edellyttää siis, että kaikki tarvittavat tiedot — maksutiedot mukaan lukien — saadaan ajallaan ja että tilityksen vaatimat tietokoneajot onnistuvat suunnitellusti.

Aikataulu on laadittu Verohallinnon kannalta niin tiukaksi, että järjestelmään sisältyy mahdollisten poikkeustilanteiden varalta ns. *takuutilitysmahdollisuus*. Sitä ei ole tarkoitettu kuitenkaan sovellettavaksi yleisesti, eikä järjestelmä perustu tältä osin samantilaisille lähtökohdille kuin esimerkiksi Ruotsissa.

Maksupäivän siirto merkitsisi toisaalta myös sitä, että kaikki arvonlisäveropalautukset myöhentyisivät vastaavasti. Niihin liittyvä yritysten taloudellinen intressi on kuitenkin huomattava¹. Maksupäivän siirtoa on myös vastustettu tämän vuoksi asiantuntijakuulemisessa.

Edellä olevat perusteet ovat lopputuleman kannalta jo ratkaisevia. Valiokunta toteaa kuitenkin vielä lisäksi, että yhden eräpäivän malli vastaa järjestelmän perusidea ja kansainvälistä käytäntöä. Se on selkeä ja sellaisenaan helpommin hallinnoitava niin verovelvollisille kuin Verohallinnolle. Maksupäivän siirrosta aiheutuva hyöty voisi jäädä myös tähän nähden vähäiseksi, etenkin kun merkittävä osa pienimistä yrityksistä voi siirtyä halutessaan pidennettyyn ilmoitus- ja maksukauteen.

Alkutuottajien arvonlisäveroilmoitus

Esityksessä on lähdetty siitä, että kalenterivuosi- menettelyssä olevat alkutuottajat ilmoittavat ja maksavat arvonlisäveron verotililain yleisten säännösten mukaisesti. Tämä merkitsee mm. sitä, että alkutuottajien tulisi antaa arvonlisäverotusta koskevat tiedot nykyisen helmikuun lopun sijasta viimeistään helmikuun yleisenä eräpäivänä. Jos tietoja ei anneta sähköisesti, kausiveroilmoitus olisi annettava jo 7.2.

Asiantuntijakuulemisessa on huomautettu siitä, että muutos lyhentää kirjanpidon ja arvonlisäveroilmoituksen tekemiseen käytettävää aikaa kolmella viikolla. Vuoden alun aikataulu muodostuu näin liian tiukaksi alkutuottajille ja kirjanpidosta pääosin vastaaville tilitoimistoille. Ehdotusta on esitetty muutettavaksi sen vuoksi niin, että nykyinen ilmoitusaikataulu säilyy ennallaan.

Valiokunta pitää muutosta perusteltuna. Sen toteutus edellyttää kuitenkin ainakin tässä vaiheessa sitä, että muutos koskee ainoastaan

¹ Arvonlisäveron ennakkopalautuksia maksettiin Verohallitukselta saadun tiedon mukaan vuodelta 2006 keskimäärin 725 milj. euroa kuukaudessa yhteensä noin 3 000 hakijalle. Merkittävä osa kokonaismäärästä palautettiin vientiyrityksille. 15 suurimman vientiyrityksen osuus palautuksista oli esimerkiksi maaliskuussa 2006 noin 320 milj. euroa.

arvonlisäveroa, ja toisaalta sitä, että pidennys ulotetaan kaikkiin kalenterivuosi- menettelyn piirissä oleviin. Kun verotilimenettelyn soveltamisesta on saatu riittävästi kokemusta, sääntelyn soveltamisalaa voidaan kuitenkin tarkentaa tarpeen mukaan tältä osin.

Pidennetty ilmoitusaika tulee ottaa huomioon verotililain 8, 11, 31 ja 34 §:ssä. Näitä muutoksia on perusteltu tarkemmin yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Yksityiskohtaiset perustelut

Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotuksiin tehdään seuraavat muutokset ja lisäykset:

1. Verotililaki

8 §. Kausiveroilmoituksen määräpäivä

Pykälässä säädetään siitä, milloin kausiveroilmoitus on viimeistään annettava.

Säännöstä tulisi tarkentaa siten, että siinä otettaisiin huomioon alkutuottajia ja muita kalenterivuosi- menettelyssä olevia koskeva valiokunnan muutosehdotus. Säännöksen 1 momentissa tulisi siten todeta erikseen, että verovelvollisen, jonka kohdekausi on kalenterivuosi, on annettava arvonlisäveroa koskeva kausiveroilmoitus viimeistään kohdekautta seuraavan helmikuun 28 päivänä.

10 §. Myöhästymismaksun määrä

Pykälän 1 momentti sisältää myöhästymismaksun määrää koskevan pääsäännön. Myöhästymismaksua määrätään säännöksessä kuvatun laskentatavan mukaisesti myöhässä ilmoitetulle maksettavan veron määrälle.

Säännös on tarkoitettu sovellettavaksi vastaavasti silloin, kun ajallaan annetun kausiveroilmoituksen tietoja oikaistaan myöhemmin oma-aloitteisesti niin, että maksettavan veron määrä kasvaa. Nykyisin näissä tilanteissa määrätään veronkorotus.

Säännös on tarkoitettu sovellettavaksi perustelujen mukaan myös sellaisessa viimeksi mainittuun täysin rinnastettavassa tilanteessa, jossa verovelvollinen on ilmoittanut palautukseen

oikeuttavan arvonlisäveron ajallaan, mutta liian suurena, ja sen jälkeen ilmoittanut oikaisuilmoituksella oikean, alemman määrän. Myös tämä vastaa nykyistä veronkorotuskäytäntöä.

Vaikka säännöksen soveltamisala ja lain-sääntäjän tarkoitus on kuvattu perusteluissa, säännöksen sanamuoto voi aiheuttaa epäselvyyttä viimeksi mainitussa tilanteessa. Säännökseen tulisi lisätä sen vuoksi selventävä uusi 3 momentti. Siinä todettaisiin, että liikaa ilmoitettuun palautukseen oikeuttavaan arvonlisäveron määrään sovelletaan, mitä 1 momentissa säädetään. Hallituksen esityksessä oleva 3 momentti siirtyisi vastaavasti 4 momentiksi.

11 §. Velvoitteen erääntyminen

Pykälässä säädetään siitä, milloin kausiveroilmoitukseen perustuvat velvoitteet erääntyvät maksettaviksi.

Säännöksessä tulisi ottaa huomioon alkutuottajia ja muita kalenterivuosisimenettelyssä olevia koskeva valiokunnan muutosehdotus. Kausiveroilmoitukseen perustuva arvonlisäveroa koskeva velvoite erääntyisi siten maksettavaksi kohdekautta seuraavan helmikuun 28 päivänä. Tämä tulisi lisätä säännöksen 1 momenttiin.

31 §. Hyvityskorko

Pykälä koskee hyvityskorkoa ja sen 2 momentti hyvitystä, joka aiheutuu saman lain 16 §:n 2 kohdassa tarkoitettusta palautukseen oikeuttavasta arvonlisäverosta.

Jotta korot määräytyisivät niin kuin on tarkoitettu, 2 momenttia tulisi tarkentaa valiokunnan alkutuottajia ja muita kalenterivuosisimenettelyn piirissä olevia koskevan muutosehdotuksen vuoksi. Momentissa oleva ilmaus "kohdekautta toiseksi seuraavan kuukauden yleinen eräpäivä" viittaa kyseisen kuukauden 12. päivään. Jotta valiokunnan ehdottama pidennys tulisi otetuksi huomioon, momentissa tulisi käyttää ilmausta "kohdekauden veron eräpäivä".

34 §. Korkojen korjaaminen velvoitteen tai hyvityksen muutostilanteissa

Pykälä koskee korkojen korjaamista velvoitteen tai hyvityksen muutostilanteissa ja sen 2 ja 3

momentti korkojen käsittelyä palautukseen oikeuttavaa arvonlisäveroa oikaistaessa.

Säännöksen 2 ja 3 momenttiin tulisi tehdä vastaava tarkennus kuin edellä 31 §:n 2 momenttiin.

Säännöksessä tulisi ottaa lisäksi huomioon eräät erityistilanteet, joissa noudatettavia korkosäännöksiä ei ole tarkoitettu muuttamaan.

Verotililain säännökset olisivat ensisijaisia, eli niitä sovellettaisiin myös silloin, kun muualla laissa säädetään niistä poikkeavasti. Tämän vuoksi mm. ennakkoperintälaista ehdotetaan kumottavaksi verolisäystä koskeva 43 §. Veronlisäyksen sijasta kannettaisiin verotililain mukaista viivästyskorkoa, mikä otettaisiin huomioon muutettavaksi ehdotetussa ennakkoperintälain 39 §:n 7 momentissa.

Valiokunta ehdottaa jäljempänä muutettavaksi myös ennakkoperintälain 39 §:n 2 momenttia. Jottei syntyisi epäselvyyttä siitä, voidaanko viivästyskorkoa kantaa tällöin verotililain säännöksistä poiketen, verotililain 34 §:ään tulisi lisätä tätä koskeva uusi 5 momentti. Siitä todettaisiin, että viivästyskorkoa on maksettava ennakkoperintälain 39 §:n 2 ja 7 momentin mukaisesti sen estämättä, mitä verotililaissa säädetään viivästyskorosta.

42 §. 9 luvun säännösten soveltaminen

Verotililaista on jäänyt puuttumaan säännös, jonka mukaan verotililakiin perustuvat velvoitteet on maksettava muutoksenhausta huolimatta.

Mainittua periaatetta sovelletaan yleisesti kaikissa veromuodoissa. Verotililain 42 §:ään tulisi lisätä sen vuoksi uusi 1 momentti, jossa periaate todetaan. Hallituksen esityksessä oleva 1 momentti siirtyisi vastaavasti 2 momentiksi.

2. Arvonlisäverolaki (1501/1993)

102 a § 2 mom ja 209 e §. Arvonlisäverolain säännöksiä on ehdotettu muutettaviksi hallituksen esityksessä mm. niin, että veron maksuunpanon sijasta puhuttaisiin veron maksettavaksi määräämisestä. Tämä terminologinen tarkistus on jäänyt epähuomiossa tekemättä lain 102 a §:n 2 momenttiin ja 209 e §:ään. Säännöksiä tulisi

sen vuoksi tarkentaa sanonnallisesti tulkinta-ongelmien välttämiseksi.

149 § 1 mom. Säännös koskee kalenterikuu-kaudelta vähentämättä jääneen veron määrän käsittelyä. Sääntelyä on tarkoitus muuttaa niin, että verovelvollinen voisi saada verokaudelta vähentämättä jääneen veron palautuksena verotililaisa säädetyin tavoin nykyistä joustavammin ja aiemmin.

Pykälässä on käytetty epähuomiossa sanamuotoa, joka poikkeaa nykyisestä lain 149 §:stä ja esityksessä ehdotetusta 133 n §:n uudesta 2 momentista. Säännöksen sanamuotoa tulisi sen vuoksi selkeyttää tarpeettomien tulkinta-epäselvyyksien välttämiseksi. Jos siis 10 luvussa taikka 78 tai 80 §:ssä tarkoitettuja vähennyksiä ei voida tehdä täysimääräisinä verokaudelta tilitettävää veroa laskettaessa, verovelvollisella on oikeus saada palautuksena verokaudelta vähentämättä jäänyt vero.

3. Ennakkoperintälaki (1118/1996)

39 § 2 mom. Ennakkoperintälain 43 §:ssä säädetään ennakonpidätyksen toimittamisen tai pidätyksen maksamisen laiminlyönnin perusteella määrättävästä veronlisäyksestä. Pykälä on tarkoitus kumota, kuten edellä on jo todettu. Perus-

teena on se, että maksamatta olevalle verolle ei määrättäisi enää veronlisäystä, vaan viivästyskorkoa verotililain nojalla.

Suorituksen maksajalle on kuitenkin voitu määrätä ennakkoperintälain 43 §:n nojalla veronlisäystä myös silloin, kun ennakonpidätys jätetään määräämättä saman lain 39 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisestä syystä.

Nykytilaa ei ole ollut tarkoitus muuttaa tältä osin. Näissä tilanteissa ei tulisi kuitenkaan suoritettavaksi verotililain mukaista viivästyskorkoa. Jotta nykytila säilyisi tältä osin ennallaan, ennakkoperintälain 39 §:n 2 momenttia tulisi tarkentaa siten, että viivästyskorkoa voitaisiin määrätä edelleen lainkohdassa tarkoitettussa tilanteessa. Viivästyskorko laskettaisiin tällöin nykyiseen tapaan sitä kalenterivuotta seuraavan vuoden loppuun, jona ennakonpidätys olisi ollut toimitettava.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että 3., 4. ja 6.—12. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina ja

että 1., 2. ja 5. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Verotililaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku
Yleiset säännökset
1 ja 2 §
(Kuten HE)

2 luku
Verotili
3—6 §
(Kuten HE)

3 luku

Ilmoittaminen

7 §
(Kuten HE)

8 §

Kausiveroilmoituksen määräpäivä

Sähköinen kausiveroilmoitus on annettava viimeistään sen kalenterikuukauden yleisenä eräpäivänä ja muu kuin sähköinen kausiveroilmoitus viimeistään sen kalenterikuukauden 7 päivänä, jona kohdekauden vero on asianomaista veroa koskevan lain mukaan ilmoitettava. *Verovelvollisen, jonka kohdekausi on kalenterivuosi, on annettava arvonlisäveroa koskeva kausiveroilmoitus viimeistään kohdekautta seuraavan helmikuun 28 päivänä.*

(2 mom. kuten HE)

9 §
(Kuten HE)

10 §

Myöhästymismaksun määrä

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Liikaa ilmoitettuun palautukseen oikeuttavaan arvonlisäveron määrään sovelletaan, mitä 1 momentissa säädetään. (Uusi)

(4 mom. kuten HE:n 3 mom.)

4 luku

Maksaminen

11 §

Veloitteen erääntyminen

Kausiveroilmoitukseen perustuvat veloitteet erääntyvät maksettaviksi sen kalenterikuukauden yleisenä eräpäivänä, jona kohdekauden vero on asianomaista veroa koskevan lain mukaan maksettava. *Sellaisen verovelvollisen,*

jonka kohdekausi on kalenterivuosi, kausiveroilmoitukseen perustuva arvonlisäveroa koskeva velvoite erääntyy maksettavaksi kohdekautta seuraavan helmikuun 28 päivänä.

(2—4 mom. kuten HE)

12—14 §
(Kuten HE)

5 luku

Hyvitysten käyttäminen veloitteiden suorittukseksi

15—20 §
(Kuten HE)

6 luku

Suorittamatta jääneen veloitteen periminen

21—24 §
(Kuten HE)

7 luku

Hyvitysten palauttaminen ja veronkuittaus

25—30 §
(Kuten HE)

8 luku

Korot

31 §

Hyvityskorko

(1 mom. kuten HE)

Hyvitykselle, joka aiheutuu 16 §:n 2 kohdassa tarkoitetusta palautukseen oikeuttavasta arvonlisäverosta, hyvityskorkoa maksetaan kuitenkin *kohdekauden veron* eräpäivää seuraavasta päivästä 1 momentissa tarkoitettuun päivään.

(3—5 mom. kuten HE)

32 ja 33 §
(Kuten HE)

34 §

Korkojen korjaaminen velvoitteen tai hyvityksen muutostilanteissa

(1 mom. kuten HE)

Jos 16 §:n 2 kohdassa tarkoitetun palautukseen oikeuttavan arvonlisäveron määrä oikaisuilmoituksen, oikaisupäätöksen tai muutoksenhaun johdosta suurenee, lisämäärälle maksetaan hyvityskorkoa *kohdekauden veron* eräpäivää seuraavasta päivästä 31 §:n 1 momentissa tarkoitettuun päivään.

Jos 16 §:n 2 kohdassa tarkoitetun palautukseen oikeuttavan arvonlisäveron määrä oikaisuilmoituksen, arvonlisäverolain 176 §:ssä tarkoitetun päätöksen, oikaisupäätöksen tai muutoksenhaun johdosta pienenee, liikamäärästä aiheutuvalla velvoitteella on maksettava viivästyskorkoa *kohdekauden veron* eräpäivää seuraavasta päivästä. Jos liikamäärä on käytetty velvoitteen suoritukseksi tai poistettu verotililtä ennen tätä päivää, viivästyskorkoa on kuitenkin maksettava sitä päivää seuraavasta päivästä, jona liikamäärä on käytetty velvoitteen suoritukseksi tai poistettu verotililtä. Viivästyskorkoa on maksettava sen hyvityksen arvopäivään, joka on käytetty liikamäärästä aiheutuvan velvoitteen suoritukseksi, tai päivään, jona velvoite on kirjattu poistetuksi verotililtä. Liikamäärälle maksettu hyvityskorko poistetaan.

(4 mom. kuten HE)

Sen estämättä, mitä edellä säädetään viivästyskorosta, viivästyskorkoa on maksettava

ennakkoperintälain 39 §:n 2 ja 7 momentin mukaisesti. (Uusi)

35 ja 36 §
(Kuten HE)

9 luku

Virheen korjaaminen, virheellisen hyvityksen takaisin periminen ja muutoksenhaku

37—41 §
(Kuten HE)

42 §

9 luvun säännösten soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettu velvoite on maksettava muutoksenhausta huolimatta. (Uusi)
(2 mom. kuten HE:n 1 mom.)

10 luku

Erinäiset säännökset

43—50 §
(Kuten HE)

11 luku

Voimaantulo

51 §
(Kuten HE)

2.

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/1993) 148 §, 183 ja 187 §, sellaisina kuin niistä ovat 148 § laeissa 1486/1994 ja 1767/1995, 183 § mainitussa laissa 1767/1995 ja laissa 1083/2005 sekä 187 §:n 2 momentti mainitussa laissa 1083/2005,

muutetaan 13 c §:n 4 ja 5 momentti, 63 g §:n 6 kohta, 79 k §:n 1 momentti, 102 a §:n 2 momentti, 133 p ja 133 s §, 133 u §:n 2 momentti, 133 v, 133 x, 147, 149 ja 149 b—149 d §, 162, 162 b, 163—165, 176—180, 182, 184, 185 ja 191 §, 192 §:n 1 momentti, 193 §:n 2—4 momentti, 204 §, 205 §:n 2 momentti, 206, 208 a § ja 209 e § sekä 218 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 13 c §:n 4 momentti ja 79 k §:n 1 momentti mainitussa laissa 1767/1995, 13 c §:n 5 momentti, 63 g §:n 6 kohta, 147 §, 162 §:n 2 ja 3 momentti sekä 182 §:n 1 momentti mainitussa laissa 1486/1994, 102 a §:n 2 momentti ja 209 e § laissa 325/2003, 133 p, 133 s, 133 v, 133 x ja 163 § laissa 971/2002, 133 u §:n 2 momentti laissa 331/2005, 149 § osaksi mainituissa laeissa 1486/1994 ja 1767/1995, 149 b—149 d ja 208 § laissa 1301/2003, 162 § mainitussa laissa 1486/1994 ja laissa 1071/2002, 162 b § mainituissa laeissa 1486/1994, 1767/1995 ja 331/2005, 164 § osaksi laissa 1123/1996, 165 § mainituissa laeissa 1486/1994 ja 1083/2005, 176 ja 177 § osaksi laissa 1072/2003, 178 § mainituissa laeissa 1486/1994 ja 1083/2005 sekä laissa 1265/1997, 179 § mainituissa laeissa 1767/1995, 1265/1997 ja 1083/2005, 180 § osaksi mainitussa laissa 1767/1995, 182 § osaksi mainitussa laissa 1486/1994 ja laissa 915/2001, 185 § laissa 246/2008, 191 § osaksi mainitussa laissa 1486/1994, 193 §:n 2 momentti mainitussa laissa 246/2008 ja 3 momentti laissa 542/1996, 205 §:n 2 momentti ja 206 § laissa 700/1994 ja 218 §:n 3 momentti laissa 1061/2007, sekä

lisätään 133 n §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 971/2002, uusi 2 momentti, lakiin uusi 133 y ja 149 f §, lakiin siitä mainitulla lailla 1123/1996 kumotun 162 a §:n tilalle uusi 162 a § sekä lakiin uusi 162 c—162 e, 188 a, 188 b, 191 a ja 191 b § seuraavasti:

13 c, 63 g ja 79 k §
(Kuten HE)

133 n, 133 p, 133 s, 133 u, 133 v, 133 x, 133 y ja
147 §
(Kuten HE)

102 a § (*Uusi*)

149 §

Jos kyse on ostosta 2 a, 8 a tai 9 §:n nojalla suoritettavan veron taikka yhteisöhankeveron suoritettavan veron vähentämisestä, edellytyksenä on lisäksi, että verovelvollinen on täyttänyt 162 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuutensa tai että vero on määrätty maksettavaksi. Jos verovelvollinen ei saa myyjältä 1 momentissa tarkoitettua laskua, vähennysoikeuden edellytyksenä on verovelvollisen itse laatima tosite, josta ilmenee soveltuvin osin 209 b §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot sekä ostosta tai yhteisöhankeveron suoritettava vero ja verokanta.

Jos 10 luvussa taikka 78 tai 80 §:ssä tarkoitettuja vähennyksiä ei voida tehdä täysimääräisinä verokaudelta tilitettävää veroa laskettaessa, verovelvollisella on oikeus saada palautuksena verokaudelta vähentämättä jäänyt vero.

(2 mom. kuten HE)

149 b—149 d, 149 f, 162, 162 a—162 e, 163—165, 176—180, 182, 184, 185, 188 a, 188 b, 191, 191 a, 191 b, 192, 193, 204—206 ja 208 a §
(Kuten HE)

209 e § (*Uusi*)

Verovirasto voi tarkastuksen taikka veron palauttamisen tai *määräämisen* yhteydessä hyväksyä tehdyn vähennyksen, vaikkei verovelvollisella ole lain vaatimusten mukaista laskua, selvitystä tai muuta tositetta, jos verovelvollinen kykenee muutoin osoittamaan olevansa 102,

102 a—102 c, 103—106 tai 111—113 §:n nojalla oikeutettu vähennykseen.

218 §
(Kuten HE)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten HE)

5.

Laki

ennakkoperintälain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun ennakkoperintälain (1118/1996) 39 §:n 6 momentti, 42 §:n 4 momentti ja 43 §,

muutetaan 12, 21, 32 ja 38 §, 39 §:n 2 ja 7 momentti, 41 §, 42 §:n 1 ja 2 momentti, 44 §:n 1 ja 4 momentti, 48 §:n 1 momentti ja 50 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 44 §:n 4 momentti laissa 564/2004 sekä 48 §:n 1 momentti ja 50 §:n 3 momentti laissa 241/2008, sekä

lisätään lakiin siitä lailla 564/2004 kumotun 33 §:n tilalle uusi 33 § sekä uusi 33 a ja 33 b § seuraavasti:

12, 21, 32, 33, 33 a, 33 b ja 38 §
(Kuten HE)

39 §

Maksuunpanon poistaminen ja siitä luopuminen

Toimittamatta jätetty ennakonpidätys voidaan jättää osittain tai kokonaan maksuunpanematta myös erityisestä syystä, kuten silloin, kun olosuhteet huomioon ottaen on todennäköistä, että maksuunpanoa ei veron turvaamiseksi tarvi-

ta. Viivästyskorkoa voidaan tällöinkin määrätä maksettavaksi, jolloin se lasketaan sitä kalenterivuotta seuraavan vuoden loppuun, jona ennakonpidätys olisi ollut toimitettava. (Uusi)

(7 mom. kuten HE)

41, 42, 44, 48 ja 50 §
(Kuten HE)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten HE)

VaVM 7/2009 vp — HE 221/2008 vp

Helsingissä 15 päivänä toukokuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Hannes Manninen /kesk	Timo Kalli /kesk (osittain)
vpj.	Kari Rajamäki /sd	Reijo Kallio /sd (osittain)
jäs.	Christina Gestrin /r	Matti Kauppila /vas
	Bjarne Kallis /kd	Inkeri Kerola /kesk
	Kyösti Karjula /kesk (osittain)	Katri Komi /kesk
	Esko Kiviranta /kesk	Miapetra Kumpula-Natri /sd (osittain)
	Mikko Kuoppa /vas	Lauri Kähkönen /sd (osittain)
	Reijo Laitinen /sd (osittain)	Ville Niinistö /vihr
	Jutta Urpilainen /sd (osittain)	Reijo Pääjärvi /kok
	Pia Viitanen /sd (osittain)	Heli Paasio /sd
vjäs.	Esko Ahonen /kesk	Kimmo Sasi /kok.
	Leena Harkimo /kok	

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.

VASTALAUSE

Perustelut

Esityksen tarkoituksena on muun muassa uudistaa oma-aloitteisten verojen maksua ja veroilmoituksen antamista. Esitys on pääosin tarkoituksenmukainen. Esitän tässä vastalauseessa kuitenkin muutoksia kahteen pykälään, joista toinen koskee myöhästymismaksun suuruutta ja toinen viivästyskoron suuruutta.

Uudessa verotilijärjestelmässä määrätään myöhästymismaksu, joka lasketaan 20 prosentin vuotuisen korkokannan mukaisesti myöhästyneen veroilmoituksen verolle. Tämän lisäksi maksun viivästyessä tulee viivästyksen keston mukaan suoritettavaksi viivästyskorkoa. Myöhästymismaksun positiiviseksi puoleksi voidaan sanoa, että se on kaavamainen ja läpinäkyvä. Samalla se on kuitenkin aina samansuuruinen, myös niissä tilanteissa, joissa verovelvollinen toimii oma-aloitteisesti korjaten virheen, ja tilanteissa, jossa todetaan jälkikäteen tilitys tai raportointi virheelliseksi. Myöhästymismaksulle säädetty enimmäismäärä olisi esitysluonnoksen mukaan kultakin verolajilta 15 000 euroa. Näin suurta maksuvelvoitetta ilmoituksen myöhästymisestä ei voida pitää kohtuullisena, sillä myöhästymismaksu voisi nousta peräti 105 000 euroon, kun verolajeja on seitsemän.

Esitettyä myöhästymismaksua on pidettävä kohtuuttomana. Erityisen kohtuuttomaksi maksu muodostuu siinä tapauksessa, jos verovelvollinen itse korjaa virheen. Esitän, että myöhästymismaksu laskettaisiin 10 prosentin vuotuisen korkokannan mukaisesti myöhässä ilmoitetulle maksettavan veron määrälle. Mikäli verovelvollinen korjaa itse virheen, vuotuinen korkokanta olisi 5 prosenttia. 15 000 euron maksimimäärä on kohtuuton, ja ehdotankin, että maksun enimmäismääräksi tulisi 1 000 euroa.

Hallituksen esityksen mukaan myöhässä maksetulle verolle kannettaisiin eräpäivän ja veron

suorituspäivän väliseltä ajalta viivästyskorkoa. Viivästyskorko olisi korkolain mukainen viitekorko lisättynä seitsemällä prosenttiyksiköllä, eli tällä hetkellä se olisi 11,5 prosenttia. Korkokannan noustessa viivästys johtaa tätäkin suurempaan viivästysseuraamukseen, ja myöhästymismaksu mukaan luettuna seuraamus on vielä huomattavasti korkeampi. Tällainen lainmuutos tarkoittaa sitä, että raportoinnin virheet johtavat samaan samansuuruiseen maksuun kuin maksujen tahallinen laiminlyönti.

Kaavamainen myöhästymismaksu voi viivästyskoron kanssa johtaa jopa 31,5 prosentin vuotuisesta korkoa vastaavaan taloudelliseen seuraamukseen. Tämä on ilmeisen kohtuutonta ja sinänsä, ja vielä kohtuuttomammaksi asian tekee se, ettei kumpikaan, ei myöhästymismaksu eikä viivästyskorko, ole vähennyskelpoinen verotuksessa.

Esitän myös, että suorittamatta jääneelle kausiveroilmoituksella ilmoitettavalle velvoitteelle on maksettava viivästyskorkoa, joka on kutakin kalenterivuotta edeltävän korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisättynä 5 prosenttiyksiköllä. Tämän hetken korkokannalla se tarkoittaisi 7,5 prosentin korkoa, kun taas hallituksen esityksen mukaan prosenttimäärä olisi 11,5 prosenttia.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan, että

että 2.—12. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisina ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 10 ja 32 § muutettuina seuraavasti:

Vastalauseen muutosehdotukset

1.

10 §

Myöhästymismaksun määrä

Myöhästymismaksu lasketaan 10 prosentin vuotuisen korkokannan mukaisesti myöhässä ilmoitetulle maksettavan veron määrälle 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen antamisen määräpäivää seuraavasta päivästä 8 §:n 2 momentissa tarkoitettuun ilmoituksen antamisajankohtaan. *Mikäli verovelvollinen itse korjaa virheen, vuotuinen korkokanta on 5 prosenttia.* Myöhästymismaksua määrätään maksettavaksi kultakin myöhässä ilmoitetulta verolajilta vähintään 5 euroa. Myöhästymismaksun enimmäismäärä verolajilta on 1 000 euroa, kuitenkin enintään myöhässä ilmoitetun veron määrä.

(2 mom. kuten HE)
(3 mom. kuten VaVM)
(4 mom. kuten HE:n 3 mom.)

32 §

Viivästyskorko

(1 mom. kuten VaVM)
Viivästyskorko on kutakin kalenterivuotta edeltävän puolivuotiskauden korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisättynä 5 prosenttiyksiköllä.

(3 mom. kuten VaVM)

Helsingissä 15 päivänä toukokuuta 2009

Bjarne Kallis /kd